

τα, ἴδια ἀγαθὰ νομίζοντες ταῦτα, ἰδίαν δόξαν, καὶ εὐγενὲς καύχημα, καὶ κληρονομίαν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν.

Πομπόνιος, Ῥωμαῖός τις ἀξιωματικὸς, εἶχε πιασθῇ αἰχμάλωτος ἐν τῷ κατὰ τοῦ Μιθριδάτου πολέμῳ. Ὁ βασιλεὺς ἐπεριποιήθη αὐτὸν, διώρισεν ἰατροὺς νὰ ἱατρεύσωσι τὰς πληγὰς οὗτοῦ, καὶ ἀφοῦ ἔλαβε τελείαν ὑγείαν, ἠρώτησεν αὐτὸν, ἂν εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν τόσων περιποιήσεων θέλει μένει φίλος πιστὸς εἰς αὐτόν. *Εἶμαι φίλος σου*, ἀπεκρίθη ὁ Ῥωμαῖός ἀξιωματικὸς, *ἂν θέλῃς καὶ σὺ νὰ ᾔσῃ φίλος τῆς πατρίδος μου· ἂν ὅμως ἐπιμένῃς νὰ μισῇς καὶ νὰ κατατρέχῃς αὐτήν, θέλεις μὲ εὐρίσκει πάντοτε τὸν πλέον ἀδιάλλακτόν σου ἐχθρόν.*

Ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ᾗσαν ἐχθροί, καὶ ἀντεπολιτεύοντο πάντοτε· ὅτε, ὅμως εἶδον τὴν πατρίδα ἐν κινδύνῳ, *Ἄς ἀφῃσώμεν*, εἶπεν ὁ Θεμιστοκλῆς, *τὴν ἐχθρὰν ἡμῶν ἐνταῦθα πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πατρίδος, καὶ ὅταν ἐπιστρέψωμεν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ κοινοῦ, ἂν θέλῃς, ἀναλαμβάνομεν πάλιν τὴν ἐχθρὰν.*

Φιλομάθεια.

Ἡ φιλομάθεια εἶναι τῶντι ἀρετὴ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅταν ἀποβλέπῃ τὴν λογικὴν καὶ ἠθικὴν αὐτοῦ τελειοποίησιν (1), καὶ τὸ κοινὸν καλόν· διότι ὁ σπουδάζων νὰ στολίσῃ τὸ πνεῦμα μὲ πολλὰς καὶ λαμπρὰς ιδέας, χωρὶς νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν ὠφέλιμον ἑαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις τὰς ἀληθείας, εἶναι χειρότερος καὶ μισητότερος καὶ τοῦ πλέον ἀπανθρώπου φιλαργύρου. Ὁ φιλάργυρος στερεῖ τὸν δυστυχοῦντα τῆς βοηθείας, ἥς ἡ ὠφέλεια εἶναι ὕλική, καὶ δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ πολὺν καιρὸν, οὔτε εἰς τόσον πολλοὺς ἀνθρώπους· νὰ ἐκταθῇ· ἀλλ' ὅς τις μαθηθῇ ἢ ἔμαθε δι' ἑαυτὸν μόνον, οὗτος στερεῖ τοὺς ἄλλους, οὐχὶ πέντε ἢ δέκα, ἀλλὰ πόλιν ὁλόκληρον, ἔθνος ὁλόκληρον, τῆς βοηθείας, ἥς τὰ ἀποτελέσματα διακένουσιν εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Ἡ ἀληθὴς λοιπὸν φιλομάθεια πρέπει νὰ ἔχῃ σκοπὸν τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ὠφέλειαν τοῦ κοινοῦ. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μικρὰ καὶ τὰ ἀγαθὰ, ὅσα ἐντεῦθεν προξενοῦνται καὶ εἰς αὐτὸν τὸν φιλομαθεῖ· πλὴν τῆς εὐχριστήσεως, ἣν εὐρίσκει ἀκαταπαύστως αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ, πλὴν τῆς ποικιλιωτάτης καὶ θείας ἐκείνης ἡδονῆς, ἣν ἀπολαμβάνει ἐκ τῶν ἀληθειῶν, πλὴν τῆς ἐκ τούτων ὠφελείας εἰς τὰς περιστάσεις τῆς ζωῆς αὐτοῦ, πλὴν μυρίων ἄλλων καλῶν, ὧν οἱ ἀμαθεῖς στεροῦνται, εἶναι καὶ θεῖόν τι ἔργον τὸ

(1) Ἄλλ' οἱ πολλοὶ ταῦτα μὲν οὐ πράττουσιν, ἐπὶ δὲ τὸν λόγον καταφεύγοντες, οἰοῦνται φιλοσοφεῖν, καὶ οὕτως ἔσεσθαι σπουδαῖοι, ὁμοίον τι ποιοῦντες τοῖς κάμνουσιν, οἱ τῶν ἱατρῶν ἀκούουσι μὲν ἐπιμελῶς, ποιοῦσι δ' οὐδὲν τῶν προστασσόμενων. Ὡς περ οὖν οὐδ' ἐκείνοι εὖ ἔξουσιν τὸ σῶμα, οὕτω θεραπευόμενοι· οὐδ' οὗτοι τὴν ψυχὴν, οὕτω φιλοσοφοῦντες. (Ἀριστ. Ἠθικ. Νικομ. Βιβλ. β'. κεφ. 6'.)